

Teknikavdelningen

Anna Lundborg
016-544 21 10
anna.lundborg@energimyndigheten.se

Miljödepartementet
Kemikalieenheten
103 33 Stockholm

Yttrande angående Naturvårdsverkets redovisning av regeringsuppdrag om investeringsstöd för hållbar återföring av fosfor

Sammanfattning

- Fosforfrågan har begränsad direkt energirelevans. Energimyndigheten har därför inga synpunkter på om ett investeringsstöd för återföring av fosfor är en prioriterad åtgärd.
- Nedan redovisas myndighetens synpunkter på den föreslagna utformningen av det eventuella stödet.

Energimyndighetens ställningstagande

Fosforfrågan har miljö- och resursrelevans. Energirelevansen är främst indirekt och rör energiaspekter på förbränning eller rötning av avloppsslam eller gödsel och i förlängningen frågor kring långsiktigt uthållig produktion av biomassa för energiändamål. Rötslam eller slamaska skulle kunna vara ett komplement till biobränsleaska vid kompensation efter uttag av skogsbränsle.

Eftersom fosforfrågan har begränsad direkt energirelevans gör inte Energimyndigheten någon egen bedömning om i vilken mån ett investeringsstöd är en prioriterad åtgärd. Ett stöd kan generellt vara ett bra verktyg för en angelägen samhällsfråga och kan väntas vara gynnsamt för svenska miljöteknikföretag som utvecklar tekniker för effektiv fosforutvinning för både nationell och internationell marknad.

Specifika synpunkter

Om det blir aktuellt med ett stöd för utveckling av tekniker för återföring av fosfor har Energimyndigheten följande synpunkter på ett sådant stöd:

Energimyndigheten är positiv till att stödet ska vara teknikneutralt. Det är bra att flera potentiella fosforrika restprodukter kommer ifråga liksom att fraktioner som innehåller en användbar blandning av fosfor och andra växtnäringsämnen också

cf

omfattas av stödet. Energiåtgång och miljöpåverkan för de olika processerna bör vägas mot den väntade nyttan.

Det föreslagna stödet förefaller vara dels stöd till utvecklingsprojekt och dels ett mer renodlat investeringsstöd. Energimyndigheten anser att möjligheterna för stöd enligt EU:s statsstödsregler behöver klargöras ytterligare.

På sidan 5 skrivs angående stödet: *Stöd bör inte utgå för tekniker eller metoder som är företagsekonomiskt lönsamma, och inte heller till ren FoU-verksamhet.* Uttrycket "ren FoU-verksamhet" är inte det bästa eftersom experimentell utveckling kan vara hela vägen fram till fungerande prototyp.

Bedömningskriterierna som ska användas för att välja ut lämpliga projekt kan ifrågasättas. Kriterium nr 2 förefaller inte vara teknikneutralt (monoförbränning, termokemisk behandling). Kriterier som förhindrad övergödning och kostnadseffektivitet kan vara svåra att bedöma. Samtidigt saknas betydelsefulla kriterier såsom energiåtgång, kemikalieåtgång, uppkomna avfallsfraktioner och arbetsmiljö för de som ska hantera systemet.

En schablonartad projektperiod om fyra år kan innebära en suboptimering av projektresurser. Projektperioden bör vara individuellt anpassad efter de åtaganden och risker varje projekt har.

Möjligheter till projektförlängning föreslås vara minimal eller obefintlig. Enligt Energimyndighetens erfarenheter är det tyvärr inte ovanligt att det inträffar förseningar i utvecklingsprojekt som ligger bortom projektledningens kontroll. Energimyndigheten anser att olägenheter med projektförlängningar ska vägas mot förlusten av både kapital och potentiellt resultat om ett projekt inte kan fullföljas av enbart administrativa skäl.

En schablonmässig neddragning av stödet vid en måluppfyllelse som är lägre än 75 % är problematisk såvida man inte har samma mätparameter för alla projekt. Regeln kan också vara avskräckande för en del potentiella sökande.

Det är positivt att uppströms åtgärder, såsom urinseparation, lyfts fram som en intressant lösning. Den typen av lösningar möjliggör flera olika avsättningar för olika substrat, istället för att flytta dessa neråt i avfallshierarkin. Energimyndigheten förutsätter att problem med återförsel av oönskade substanser (exempelvis läkemedel och tungmetaller) beaktas oavsett systemlösning för att återföra växtnäringsämnen/fosfor till produktiv mark.

Detta yttrande är avstämt med myndighetens yttrande avseende Naturvårdsverkets redovisning av regeringsuppdrag om återföring av fosfor (Dnr M2013/2076/Ke respektive 2013-7591).

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschefen Birgitta Palmberger. Därutöver har enhetscheferna Michael Rantil, Svante Söderholm, tf. enhetscheferna Sara Bargi, Peter Kasche, juristen Andreas Kannesten, handläggarna Kalle Svensson, Linda Kaneryd, Noak Westerberg och Anna Lundborg deltagit i den slutliga handläggningen. Föredragande har varit handläggaren Anna Lundborg.

Birgitta Palmberger
Anna Lundborg